

„Đakovački vezovi '70“

SVEČANE NARODNE IGRE SLAVONIJE I BARANJE

»Dakovački vezovi 70«

25. 26. i 27. S R P N J A 1970 u ĐAKOVU

OVOGODIŠNJE IGRE STOJE POD POKROVITELJSTVOM

»VEČERNJEG LISTA« ZAGREB

Smotra starih slavonskih i baranjskih narodnih nošnji,
pjesama, igara, narodnih običaja i svatovskih zaprega.

O V O G O D I Š N J E I G R E P O S V E Ć U J U S E
25 - G O D I Š N J I C I O S L O B O Đ E N J A

Priređuje: TURISTIČKO DRUŠTVO - ĐAKOVAC

Izdavač:
TURISTIČKO DRUSTVO ĐAKOVO

Redakcijski kolegij:

Branka Rauning
Prof. Dragutin Jurić
Dr Zvonko Benčević

Suradnici:

Julije Njikoš
Zdenka Lehner
Gordana Konjević
Dr Zvonko Benčević

Lektor:

Prof. Barica Ilić

Za izdavača:

Dr Zvonko Benčević

Fotografija:

Foto-kino klub, Đakovo

Tisk: »GLOBUS«, ZAGREB

PROGRAM

Svečanih narodnih igara Slavonije i Baranje „Dakovački vezovi 1970“ 25. 26. i 27. srpnja 1970

25. SRPNJA 1970.

25. VII

u 18 sati:

Svečano otvaranje igara:

»Dakovo je srce Slavonije« — scenska slika po sastavu prof. Pavla Blažeka iz Osijeka i Julija Njikoša, kompozitora i dirigenta RTV Zagreb. Sudjeluju: pjevački zbor Srednjoškolskog centra pod ravnateljem nastavnice Ivanke Milošević, prvakinja narodne pjesme Vera Svoboda, tamburaški orkestar radio Novi Sad i tamburaški orkestar Narodnog sveučilišta »August Cesarec« iz Đakova.

u 18.45 sati:

Riječ predsjednika Skupštine Općine Dakovo Josipa Gabrića.

u 19 sati:

Nastup najmlađih folklornih grupa iz Slavonije i Baranje.

u 20 sati:

»Nezaboravna pjesma Slavonije«, natjecanje amatera pjevača narodnih pjesama uz pratnju tamburaša.

26. SRPNJA 1970.

u 8 sati:

Svečana revija svih folklornih grupa — učesnika igara i svatovskih zaprega Đakovštine.

u 10 sati:

Nastup folklornih grupa Slavonije i Baranje po rasporedu.

u 17 sati:

Nagradno natjecanje svatovskih zaprega u preciznoj vožnji uz pratnju Vatrogasne glazbe Đakovo. U ovom

najjecanju nastupa i četveropreg lipicanaca pastuha koji je sudjelovao na međunarodnom evropskom natjecanju četveroprega od 31. V do 5. VI 1970. u Luzernu (Švicarska). Natjecanja na nogometnom igralištu Đakovo.

u 20 sati:

Koncert prvakinje narodnih pjesama Vere Svoboda i jednog istaknutog pjevača zabavnih melodija uz pratnju tamburaškog orkestra Novi Sad, u Velikom parku.

27. SRPNJA 1970.

u 10 sati:

Tradicionalni izbor najljepše snaše i djevojke Slavonije i Baranje u narodnoj nošnji uz nastup triju najboljih pjevača amatera Slavonije i Baranje.

u 17 sati:

Nogometna utakmica Dinamo — Zagreb i Jedinstvo — Đakovo, na nogometnom igralištu u Đakovu.

u 20 sati:

»Đakovački svatovi« — svatovski običaji, pjesme i igre Đakovštine, završ-

no zabavno veče na gradskom kupalištu uz sudjelovanje naše prvakinja Vere Svoboda, tamburaških orkestara, uz pratnju i djelovanje đakovačkih vina i žestokih pića vinarije »Mandicevac« PIK-a Đakovo, poznatog piva Zagrebačke pivovare i slavonskih kulinarskih vještina.

Za vrijeme »Đakovačkih vrvova 70« otvorene su slijedeće izložbe: Izložba likovnih umjetnika Slavonije u izložbenom salonu, izložbe etnografije, arheologije i numizmatike u Muzeju Đakovštine.

Privatna ugostiteljska radnja restauracija

„Đakovački vrvovi“ u ĐAKOVU

I. L. Ribara 40-a tel. 217, vlasnika POLJIČAK STJEPANA

Za svoje cijenjene goste:

Svaki dan bogata domaća slavonska kuhinja, specijaliteti sa roštilja, riblji specijaliteti, janjetina pečena na ražnu i veliki izbor đakovačkih, brodskih, kutjevačkih, hercegovačkih i dalmatinskih vina. Priređuje bankete, poslovne ručke, iznajmljuje prostorije za svatovsko veselje i druge prigodne skupove.

Uvjericite se u kvalitetu usluga i popularne cijene.

PROGRAMM

Der nationalen slawonischen Festspiele „Djakovački vezovi 1970“ am 25. 26. und 27. Juli 1970.

25. JULI 1970

18 Uhr:

Feierliche Eröffnung der Festspiele:
»Djakovo das Herzbzatt von Slawonien«, ein Musiktheaterstück von Prof. Pavle Blažek und Julije Njikoš, des Komponisten und Dirigenten von Radio-Fernsehen Zagreb. Mitwirken: Sängerchor des Mittelschulzentrums unter der Führung der Lehrerin Ivanka Milošević, prominente Volksliedsängerin Vera Svoboda, Tamburitz-

orchester Radio Novi Sad und Tamburitzorchester der nationalen Universität »August Cesarec« Djakovo.

18.45 Uhr:

Das Wort des Gemeidepräsidenten Josip Gabrić.

19 Uhr:

Antritt der jüngsten Folkloregruppen aus Slawonien und Baranja.

26. JULI 1970

8 Uhr:

Festliche Revue aller Folkloregruppen, Teilnehmer der Festspiele und der nationalen Hochzeitswagen aus Djakovština.

kovo. In diesem Wettbewerb tritt auch die Vierspänner der Lipizzannerpferde auf, welcher auf internationalem Wettbewerb der Vierspänner von 31. V. bis 5. VI. 1970 in Luzern (in der Schweiz) teilnahm.

10 Uhr:

Antritt der Folkloregruppen Slawonen und Baranja nach der Spielfolge.

20 Uhr:

17 Uhr: Wettbewerb der nationalen Hochzeitgespanne in Kunstfahren unter Begleitung Feuerwehrmusik Dja-

Konzert der prominenten Sängerin der Volkslieder Vera Svoboda und eines hervorragenden Unterhaltungssängers unter Mitwirkung Tamburitzorchester Novi Sad im »Großen Stadtpark«.

27. JULI 1970.

10 Uhr: Traditionale Auswahl des schönsten Mädchens und Frau Slavonien und Baranja in Nationaltracht unter Mitwirkung drei besten Amateuersänger Slawonien und Baranja.

17 Uhr:

Fussballspiel »Dinamo« Zagreb — Je-dinstvo« Djakovo, Fussballstadion Djakovo.

20 Uhr: »Hochzeit in Djakovo«, hochzeitliche Gebräuche, Lieder und Tän-

ze aus Djakovština, ein heiterer Schlussabend auf dem Stadtbad unter Mitwirkung Vera Svoboda, Tamburitzorchester, mit erstklassigem Wein und Sliwowitz der Grosskellerei »Mandićevac« PIK Djakovo, erstklassiges Bier vom Zagreber Bräuhaus und slawonische kulinarische Produkten.

Während der Festspiele sind zu besichtigen: Kunstausstellung der slawovischen Maler, ethnographische, archäologische und numismatische Ausstellung im Museum von Djakovo.

»RAD«

GRAĐEVNO PODUZEĆE

D A K O V O

izvodi sve visoko i niskogradnje, a sa svojim pogonima soboslikarsko-ličlačkim i klesarsko-taracerskim izvodi i navedene obrtničke radove, kao i izradu armirano-betonskih cijevi, nadvoja, armirano-betonskih tavanica i nadgrobnih spomenika.

»ĐAKOVAČKI VEZOVI«

Bogati slavonski i baranjski folklor u svim svojim komponentama — stare narodne nošnje, vezovi i tkalačka narodna umjetnost, obilje sačuvanih narodnih pjesama i igara te starih prigodnih običaja, poznat je ne samo u Slavoniji već u našoj cijeloj zemlji i u inozemstvu.

Naš poznati hrvatski etnografski stručnjak — prof. Zdenka Lehner,

kustos zagrebačkog muzeja, piše o narodnoj nošnji Đakovštine slijedeće:

»Narodna nošnja Đakovštine pripada tipičnom slavonskom rahu, koje je po svojim karakteristikama obilježeno kao panonska odjeća. Temeljni odjevni predmeti muške i ženske nošnje uvijek su izrađeni od domaćeg tkanja. Uz tkalačku vještinu, koju su Šokice dakovačke održale do naših

dana kao staru hrvatsku spretnost, u kojoj su pokazale i smisao za skladanje boja, sačuvale su jedan cijeli svijet poznatih a i još neistrošenih motiva i uzoraka. Poznati su žitni klas, hrastov list i žir, grožđe, srca i jambuke, zvijezde, frčki, paunovo pero, korinjače, lepurovi, tulipani, grančice, loza s listovima i perjima, sastavljeni listovi, grane, gusti vezovi i kaiši».

U te motive utkana je i izvezena narodna duša i smisao za ljepote prirode.

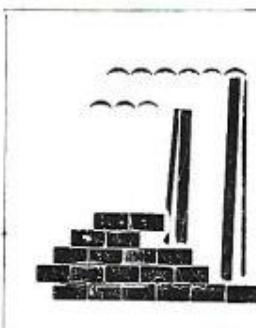
Velike svečane narodne igre Slavonije, koje se od g. 1967. održavaju u Đakovu pod nazivom »Đakovački vezovi«, pomogle su spasiti od zaborava i održati manifestaciju stare, djedovske narodne kulture Šokadije u punom njezinom sadržaju, njegovanja folklora, pjesama, igara i starih skoro već zaboravljenih narodnih običaja. Svake godine pristiže na dane đakovačkih svečanih narodnih igara sve veći broj folklornih grupa i kulturno-umjetničkih društava Šokadije i ostale Slavonije. Samo u Đakovštini osnovano je zadnjih dvije godine 7 kulturno-umjetničkih društava sa osnov-

nim zadatkom njegovanja folklora i ostalih komponenata stare narodne kulture.

Organizator svečanih igara »Đakovački vezovi«, Turističko društvo u Đakovu, ispunjava time svoju osnovnu kulturnu i privrednu misiju.

Stavljanjem na scenu narodne igre Slavonije, aktivira se nasljedno staro kulturno bogatstvo slavonskog naroda, koji, prikazujući nam svoje bogatstvo vezene narodne nošnje, svoje igre, pjesme i običaje, doživljava uviјek i ponovo kulturni život svojih pradjedova i čuva tradiciju i izvore davnog, ali uviјek aktualnog i visoko vrijednog kulturnog zbivanja i društvenog života Slavonije. U taj splet toga kulturnog bogatstva unio je Slavonac cijeli svoj rustikalni život, svoje nijive, svoju stoku i šume i svoje stare narodne običaje od kojih mnogi imaju svoj korijen iz davnih slavonskih vremena.

Zato je scena narodnih igara danas, kako za izvođače tako i za gledaoca, uviјek uzbudljiv i aktualan događaj i nepresahnjiv izvor kulturnog osvježenja današnjih generacija.

Odličnu opeku i crijepljivo i metle
nudi Vam

**CIGLARSKO PODUZEĆE
»TRUDBENIK« - ĐAKOV**

POZDRAV »ĐAKOVAČKIM VEZOVIMA«

Dakovački vezovi, cvijećem ovjenčani
Stidljivo se skrili u šarenilu boja
Pričaju nam sada tisuću priča
iz davnih dana našega roda. —

Utkano cvijeće bašću nam kruni
bijeli, žuti, crveni cvjetoti.
I oni nam pričaju o davnom vremenu
kakvi su bili naši pradjedovi.

Tko pamti od nas utkane niti
u roklike, odnice, šlinge i zlatare
Tko ne zna ljepotu i ljubav
naše bake i prabake stare. —

Pokažimo ljepotu proljeća i ljeta
strpljivih ruku i noći i zime.
Pokažimo svima utkanu ljubav
i svaku protkanu nit. —

Još čujemo srce koje kuca iz daljine
Još čujemo čežnju cura i snaša
Još čujemo pjesmu što svuda ori
I čujemo srce svih nas
kako plameno gori. —

Nit po nit godina po godina
i prolazili su tako vjekovi davni.
Otvoren pogled kroz velika vrata
Pružili ste nam Vi »Đakovački vezovi«,

Sastavila:

Gordana Konjević, učenica IV. r.
Osnovne škole Slavonski Brod

Julije Njikoš:

POKLADNI OBICAJI U SLAVONIJI

Poklade su milo janje moje
Barem da su u godini troje...

Poklade su i ludi su dani
Sad mi nana u kolo ne brani...

Starinskim narodnim običajima koji se još i danas »trače« u nekim selima naše ravne Slavonije pripada i takozvano POKLADNO KOLO. Već prvom polovinom mjeseca prosinca obilaze seoski momci kuću po kuću i pitaju, dopušta li domaćin da se i

u njegovu domu održi kolo... Tamo gdje pokladno kolo jedne godine prestane, nastavi se iduće, i to tako dok ne obreda čitav jedan »kraj« u selu... Kolo dopušta u selu svaki domaćin, jer se cijelo selo veseli tom lijepom pokladnom običaju.

Oj, poklade, idete polako
Ja i lola volimo se jako...

Oj, poklade, jedne u godini
Lolo moja, jedan u rodbini...

Oj, poklade, alaj ste šarene
Prođe dika i poljubi mene...

U većim slavonskim selima Đakovštine »trači« se pokladno kolo u svakom »kraju« te se događa da kolo iz jednoga »kraja« ide u goste pokladnom kolu u drugi »kraj«... Ovdje bi

se sastali, odigrali nekoliko kola, pjevali i zabavljali. Nakon toga vraćaju se ponovo u svoj »kraj« da nastave kolo...

Poklade su da se veselimo
A korizma da se žalostimo...

O poklada bit' će nova mlada
A o Dova, bit' će snaša nova...

Što je pizme to je o korizme...
A što jada, to je o poklada...

Cista srida donila mi jida!
Tri marame, četir' poderane...

Poklade su i ludi su dani
Onda ima i žena pijani'...

Tjedan dana prije poklada sastaju se momci, djevojke i mlade snaše u jednoj kući, u kojoj se oblače u »bušare«... U nekim slavonskim selima nazivaju ih još »fašanke«, »fašingari«, »maškare«, »bulje« ili »kurjače«...

Svaki dan u tome tjednu ima i svoje posebno ime: »Sramotni ponедиљак«, »Bolni utorak«, »Vrtičava sriđa«, »Radusni četvrtak«, »Mišji petak« i »Zaklopita subota«... Tako ih još znaju samo stariji ljudi... Danas

se ovi pokladni običaji kao i svi običaji sve više gube pa je još malo ljudi i žena koji znaju njihovo značenje...

Najviše se oblače u bušare na »Vrtičavu sridu« i »Radusni četvrtak«... Djevojke oblače muško odijelo, a momci žensku odjeću... Pravi bušari odijevaju se tako da izgledaju kao strašila... Obilaze cestom selo i pjevaju »pismice« na melodiju »bušaraca«...

Umjetnost Bušarac ZAPISAO: J. NIKOS
12 KESINACA

POKLA-DE SU, PO-KLA-DE SU | LUDI SU DA-NI,
 I JA ĆU TI, I JA ĆU TI MA-TI LU-DO-VA-TI,
 'EZ, PO-KLA-DE SU | LUDI SU DA-NI ...
 'EZ, I JA ĆU TI MA-TI LU-DO-VA-TI ...

Poklade su i ludi su dani
 I ja ču ti mati ludovali...
 Alaj volim ići u bušare
 Kad' me mladu spreme u kotlare...
 Bušarice otkri svoje lice
 Da ti vidim vrane obrvice...
 Bjež' te, djeco, evo su bušari
 Ja sam bježo, kad sam bio mali...

Kada čeljad po kućama čuje pjevanje »bušarca«, izlazi na sokak da vidi bušare, te nagada međusobno »ko bi to mogo bit'«... Bušari prikazuju Cigane koritare, babu vračaru, Ciganiku — vretenarku, bule, pendžcraše, krpilonce, dimnjačare... Neki predvođeni barjaktarem jašu i na lijepim konjima — lipicancima — po kojima je naročito poznat ovaj kraj... Mještani ih zaustavljaju po sokaku, nude kolačima i poznatim mandičevačkim vinom, koje seljani iznose iz kuće u velikim kablovima...

»Bušarima« je slobodno da govorе sve i prikazuju svašta: njihove šale upravo se očekuju... Zato i seljani govore: »Nema bušara — nema šale ni rane«... Među najljepše igre bušara ubraja se »Bušarsko oranje«... Bušari potežu plug po putu. Jedni budu volovi, a to su preobućene djevojke, uz njih kočijaš, za plugom orač, za njim sijač s punom vrećom pljevice od lana... Sijač baca pljevicu po putu i pred kuću, a često i u sobe kroz prozor, ako je otvoren... Ovdje se ponekad nađu i kopači i žetelice. Na kraju povorke ide ručkonoša, a to je muškarac odjeven kao žena s kojom se najviše šale. Ručkonoša nosi preko ramena bremenjaču, a na njoj lonec i tikvice za vodu... Putem prikazuju različite poljodjelske poslove, oranje, sijanje, okopavanje, pljevljenje i žetvu... Ljudi ih

gleđaju, putem zadirkuju, časte i darivaju... Seljani su veseli i zadovoljni ako ih bušari posjeti u svom domu... Na kraju puta isprežu se volovi, jer je orač poorao njivu, sijač ubacio sjeme, a kočijaš mora isplesti drugi šikar...

Posljednjih dana poklada održavaju takozvane »SVATOVE« u kojima je »mlada« — neki muškarac, a »mladoženja« ženska osoba. Obukli su svečano ruho... Djevojke nose na glavi šamije, te povješaju peškire, a tamburaši idu za njima svirajući i pjevajući kao u pravim svatovima. Neki muškarci jašu pokraj njih na konjima... Putem zbijaju šale, najviše oko »mlade« koja se često prikazuje trudna.

Sjedimo u staroj zadružnoj sobi did' VINKA VUJNOVIĆA (rođen 5. I 1896. god.) u KESINCIMA... Razgovaramo o prošlim vremenima. I did' Vinko oživljava svoja sjećanja na bušare u Kešincima... »Poklade su, u selu je veselje i raspoloženje, te puno iščekivanja 'oče' bušari banit u avliju, pa da ih ukućani dočekaju, počaste i pogoste. Pokladni je utorak poslije podne... Nitko ne radi, mlađež polazi na igranku, a i stariji odlaže na »čašicu razgovora«... Poklade su, pa se dozvoljava gučnuti i koje »čokanje« više... Navečer se vraćaju kući veseli, pa otuda i pjesma sa slavonskih sokaka:

Idem kući i posrćem
Sa rukama blato zgrćem...
Otvori mi ženo vrata
Pune su mi šake blata...»

žena bi ga dočekala:

»Đe si, vraže, stigle te straže...
Otkad te nema, već mi se drema...«

A didak bi doskočio:

»Što nisi legla, već si ozebla.
Što čekaš mene, kad nije vreme...
Šuti, ženo, ništ' se ne ljuti...«

No i kada bi mu ubrzo našla odgovor:

»Neću da šutim, dok ne požutim.
U grob ću živa, jer nisam kriva...«

A didak uporan:

»Meni se, ženo, ništ' ne divani...«

Baka mu ne da da dođe do riječi:

»Neću da manem, jer dobro znadem
Tvoje igranje i lumpovanje...
Zar nisam vjerna ja tvoja žena?
Neću da radim, da tebe 'ranim.
Jer tako mi zdravlja mogu.
Ja ću sebi naći drugoga...
Nisam došla tebi raditi
Već sam došla gospodarit...«

Didak, kako bi je umirio, odgovara baki:

»Ženo, ne ljuti se... U glavi ti crv.
Ja ću poslat po svog bricu da ti
pusti krv...
Evo tebi puna flaša — pomirba
će biti naša...
Pa povuci, pa potegni — bit' će
tebi ko i meni.
Pa ti znadeš, ljudi de su...
— Šuti, ženo, poklade su...«

U selu Kešincima bio je običaj da su na poklade išli u bušare i tzv. »VUKOVI«... Kroz selo se prolamao glas: »Idu vukovi...« Ljudi im se uklanjuju s puta, jer prvi vuk ima u rukama dugački tanki ljeskov prut i jao si ga onom koga dohvati... Maskirani vukovi hvatali su se jedan za drugim, muškarcima za kaiš, a ženama za tkanice. Bilo bi ih dvadesetak. Kad prvi vuk koji predvodi ostale zavije »kuračim« glasom, pa prutom oštine osta-

je po repu polaze od kuće do kuće i zaustavljaju se na avlijskim vratima. Predvodnik bi natraške natjerao sve vukove u avliju, a ako bi se u toj kući našla nova mlada, onda bi morala s njima u povorku »bez prijovora« dalje kroz selo... U svakoj kući bi ih domaćin počastio... To je stari pokladni običaj, koji se »tračio« u Kešincima još u prošlom stoljeću.

Momci i mlađi muževi opremali su se i u »TURKE«. Jašu na konjima po selu, navraćaju se djevojkama pod pendžere da »kupe harač« u jelu i piću...

Na pokladni utorak se momci i djevojke po posljednji put oblače u bušare... Poslije obilaska sela ples će se posljednje pokladno kolo...

Svi svatovi a di vam je mlađa?
Ostala je do drugi' poklada...

Bušarice nose rukavice...
Moja žena, gospoja pa nema...

Poklade su na izmaku diko
'Ajde da se poljubimo lipo...

U jedanaest sati u noći ono prestaje... Zvuk zvona sa seoske crkvice nagovještava da je došla korizma, vrijeme posta, pokore i molitve... Selo

spava tihim snom, a sokakom se još samo jedna pjesma može čuti iz djevojačkih usta:

Avoj, jade, odoše poklade.....
I 'nako mi nestalo pomade....

Građani iznenadjenje za vas!

Vaš automobil, frižider, stroj za pranje rublja, motorkotač, bicikl i stan bit će opet novi, a svi radovi bit će brzo i kvalitetno izvedeni, ako lakiranje i ličenje povjerite poznatoj firmi:

Sve radove izvodim s uvoznim materijalom, a za izvršene rade dobivate garancije.

Zato ne zaboravite:

ANTE PERIĆ

soboslikar ličilac i autolakirer

D a k o v o

Žvečeva

INDUSTRIJSKO PREHRAMBENI
KOMBINAT – SLAVONSKA POŽEGA

ZA SVAKOG KAVALIRA

Čokolada *Kavalic*

ŽIVJELI

UZ
STARI
VINJAK

TRENK

„Žvečeva“ VAŠ KAVALIR

PONOS ĐAKOVŠTINE — PLEMENITI LIPICANAC

Dr Zvonko Benčević — Đakovo

Prvi »Đakovački vezovi« održani su 2. i 3. srpnja 1967. Na svečanoj reviji folklora iz cijele Slavonije sudjelovalo je i 20 tradicionalno okičenih i opremljenih svatovskih zaprega sa 40 plemenitih lipicanskih konja ugojenih na području Đakovštine.

Njemački turista Hans Joakim Mähl iz Hamburga, koji je prisustvovao svečanim igrama, napisao je svoje utiske i između ostalog i ovo: »Ovo se ne vidi i ne doživljava nigdje u Evropi, jer je organizatoru uspjelo spojiti divan kolorit starih, prekrasnih i bogatih narodnih nošnji, igara, pjesama i glazbe s jedinstvenom revijom narodnih svatovskih zaprega sa svjetski poznatim bijelim lipicancima. Za nas je ova manifestacija bila jedinstveni turistički ambasador ove lijepo i plemenite zemlje.«

I zaista, slavonski, a posebno đakovački, lipicanci, poznati su zadnjih godina u cijeloj Evropi po svojoj kvaliteti i ljepoti. Desetine tisuća gledalaca imalo je prilike od g. 1959 — 1965. posmatrati đakovačke lipicance na

najvećem evropskom turniru u Achenu u Z. Njemačkoj, odakle su donijeli niz zlatnih, srebrnih i brončanih nagrada.

I ove godine nastupit će đakovački lipicanci na međunarodnom turniru u Luzernu u Švicarskoj na kojem sudjeluju sve evropske zemlje.

A, evo, kako naša velika hrvatska pjesnikinja, akademik Ivana Brlić-Mažuranić u pjesmi »Mali alkar« pjeva o tom plemenitom konju:

Griva mu je kao svila,
Noge gipke ko u srne,
Nemirno mu uho striže,
Blistaju mu oči crne.

Sedlo mu je opšiveno,
Uzde su mu iskićne
Ja ga hvatam. On se ne da,
Ali sad da vidiš mene!

Ja se vinem na Đogata,
On se propne kao stijena
Ja ga bedrom čvrsto stegnem
A po njemu prska pjena.

Amo, tamo, desno, lijevo,
Pa se dobar konjić smiri
i poleti preko polja:
Rže, vrišti, grudi širi.

Rep mu se na vjetru vije.
Iskra bije ispod nogu,
Al ja uzde snažno držim,
Pa što hoću, ono mogu!

Na kraj polja uzde stegnem
i ustavim konja bojna:
Skočim s njega, pa mu gladim
Grivu bijelu s čela znojna.

A on njuška rame moje,
Kopitom po zemlji struže,
Pa me gleda, ko da pita:
»Hoće i' biti štogod, druže?

Hoće, hoće, odgovaram,
Pa ga ljubim usred čela,
A na dlanu dva komada
Šećera mu nudim bijela.

Takav konjic, brate mili,
To je radost i milota!
Ja bih za njeg, on za mene
Dao pola svog života!

Z L A T O V E Z

Zdenka Lechner -- Zagreb

Najpoznatije narodno ruho Dakovštine je ono koje je **vezeno zlatom**. To ne znači da ostale suvrstice zaostaju po vrijednosti kao narodna nošnja. Ali ovo, koje je ukrašeno vezovima sa zlatnom ili srebrnom žicom, osvajalo je i osvaja domaći svijet, ljudе u domovini i izvan granica svojim bogatstvom. Vrijednost i bogatstvo onog drugog ruha skriveno je u visokoj vještini i skladnosti proizvoda tkanja, vezova, raspljeta, spljetova i katora — bijelog u bijelom ili usklađenog šarenila.

Posebnost **ruva zlatom** sastoji se u kompletnosti slike cjelokupnog kostima — obuće, odjeće i oglavlja — izradenog u istom izrazu. Zato se u njegovoj ljepoti u prvom redu ističe sjaj skupocjenog materijala, a u drugom planu vrijednost ručnog rada. A nekada je vezivo bilo »najveća radost i skoro jedina zabava hrvatske djevojke« kako kaže za svoje vrijeme znameniti poznavalac narodnog blaga Milko Cepelić, Strosmayerov tajnik.

Zlatna žica počima se upotrebljavati u vezu ovoga kraja oko polovine 19. stoljeća. Naše su žene na selima, vjerne staroj slavenskoj tradiciji, bile

od davnine vješte tkivu i vezivu za koje su ispočetka upotrebljavale samo žice ili niti i konce koje su same isprele od lana i kudjelje (konoplje), pa od ovčje vune i svilene bube. Ali one se nisu na tom zaustavile, nego su u vremenu prihvatale i druge vrste niti, koje im je tržište ponudilo, tako: pamuk, umjetnu svilu pa zlatnu žicu.

Zlato — bilo zlato — tako narod naziva metalnu žicu zlatne i srebrne boje — u sela su donosili najprije pokućarci iz Bosne (i danas pamte Avdu i Muju), a nešto kasnije u Đakovu su otvorene dvije trgovine (jedna se zvala: Kod Semeljke, a druge se sjećaju po nadimku: Kod gluvođe Pere) koje su nabavljale **zlato** i ostale ukrasne articke tog žanra, kao što su **pulije, živo zlato, đžendarak, biser, ječam, baterije...**

Zlato se kupovalo u **svrtkama**, malim kanjuricama i premetalno na **kolešca** (Gorjani), odnosno sasukalo na mosuriće (Strizivojna). Svrtaka je bilo velikih i malih, ako ih određujemo prema količini. Po kvaliteti ono je bilo bolje i lošije, prema tome da li je bilo više ili manje sjajno, tj. da li je

zadržalo prvobitni sjaj, ili je potamnjelo. Zlato se razlikovalo i po tome da li je istanjena metalna žica bila usukana sa svilom ili koncem. Naše žene nisu zlato kupovale po broju debljine kao gradanke u zapadnoj Evropi, ili kako su izabrale pamuk u dućanu, ali nisu poistovjećivale **zlatu i srnu**. Zlato je ravna i tanka žica visokog sjaja, a srma — koja je također mogla biti zlatno — žutu i srebrne boje — bila je deblja i oštija žica, vidljivo ufrkana i slabijeg sjaja. Srmom se nije vezlo, kažu suvremene vezilje, srmom su tkale još bake i prabake, ali samo tkanice i suknene pregače, a te su (pregače) već izazile iz mode kada se je počelo vesti zlatom.

Selo ne upotrebljava termin zlatovez koji susrećemo u stručnoj literaturi. Jelica Belović — Bernadzikowska donosi ga i obraduje u svom rječniku i leksikonu o hrvatskim narodnim vezovima i gradi za tehnički rječnik čenskog ručnog rada.

U selima oko Đakova vez sa zlatnom žicom može se višestruko označiti:

1. samo s jednom riječi, a ta je **zlatu**, ako je govor o narodnoj nošnji — npr.: »Sva je u zlatu; spremita je u ruvo zlatom; ima šamiju zlatom«.

»Croatia« zavod za

F I L I J A L A — Đ A K O V O

Vrši sva osiguranja vaše imovine

i lica pod najpovoljnijim uvjetima

2. sa dvije riječi, najčešće imenicom i glagolom: **vesti zlatom, zlatom vezeno** — npr.: »Eva je sebi vezla rubinu zlatom. Oko 1937. godine zlatom je vezeno priko kolombara (prstenaka)«.

Najблиži oblik terminu zlatovez (kovanici prema njemačkom Goldstickerei) sadržan je u izrazu: **vezovi zlatom**.

3. oznakom tehnike veza pri čemu se izostavlja glagol vesti: **zlatom na skroz, zlatom po papiru ili zlatom preko papira** — npr.: »Strina se sjeća kad su izašle šamije zlatom na skroz. Ivica je prva imala šamiju po papiru«.

Tehnika zlatoveza izvođena na tkačkom stanu zvana **umjereno** uvijek se označuje, mora se reći: **rubina zlatom ubjerana**, osim ako se tako općenito govori, da ju je dovoljno svrstati u rubine zlatom.

Do drugog svjetskog rata naše su seoske žene i djevojke pretežno same sebi vezle zlatom rubine i ostale odjevne predmete. Ipak u nekim selima specijalizirale su se vezilje, koje su najviše vezle **šamije ili zlatare**. Naime, u graničarskim selima šamije vezene zlatom zovu se zlatare. U sjevernim dakovačkim selima šamija nikada nije imala naziv zlatara. U Gorjanima, sačuvana je ta riječ u značenju vezilje — danas vezilja, a do nedavna nosila je naziv: zlatara, zlaćenka ili zlatilja.

C R O A T I A

TVORNICA BATERIJA ELEMENTA I SVJETILJAKA - ZAGREB, KOTURAŠKA 69 - YUGOSLAVIA

Telefoni: 512-335, 514-156, 511-864

Telex: 21-124 Yu. Croat

PROIZVODI:

BATERIJE ZA VAS;

- Za kvalitetni prijem vašeg tranzistora
- Za nesmetani rad vašeg gra-mofona i ostalih aparata na baterije
- Za ostale primjene, kao u baterijskoj svjetiljci sigurno će vas poslužiti baterije CROATIA
- ZAGREB.

»TRGOPROMET«

ĐAKOVO

Prodaje u svojim dobro sortiranim prodavaonicama:

- tekstil, krataku i peletenu robu i konfekciju
- mješovitu i prehrambenu robu
- radio aparate, televizore i ostalu tehničku robu
- školski i kancelarijski pribor
- metalnu robu, motore, bicikle i pribor
- građevinski materijal i svu ostalu robu

EXPORT-IMPORT
ZEMALJSKIH
PLODOVA
Praška ulica 2/II

Telefon 419-655 telex YU VOCEZG 21-110

Poduzeće za izvoz-uvoz svih vrsta svježeg i suhog voća i povrća, šumskih plodova, dubokosmrznutog voća i povrća, voćnih pulpa svih vrsta, koncentriranih voćnih sokova, žitarica, stočne hrane i drugih poljoprivrednih proizvoda.

Specijaliteti — dalmatinski proizvodi, naročito višnja »Maraska«, badem, suhe smokve i masline,

Suhi vrganji, bundevske koštice, voće u alkoholu, paprika, krasavci, feferoni za industrijsku preradu.

Naročito specijalizirana firma za uvoz naranča, limuna, banana, grape-fruta, suhog grožđa te drugog svjedeg voća i povrća.

Novo u našem poslovanju — uvoz kolonijalne robe i prehrabimih proizvoda.

VLASTITI POGONI:

»VITAMINKA« tvornica voćnih sokova i konzervi BANJA LUKA,
»STUBIČANKA« tvornica voćnih sokova i koncentrata GORNJA STUBICA,

HLADNJAČA u Vrbovcu

Plantaža »MILJEVCI« u Širitovcima kod Drniša,

Poslovne jedinice sa skladištima u Karlovcu, Osijeku, Splitu, Slavonskoj Orahovici, Subotici, Sempetru kod Nove Gorice.

Predstavništvo Beograd, Makedonska 15.

Skladišta i trgovačka mreža na veliko i na malo u Zagrebu.

oriolik

NAMJEŠTAJ

**KVALITET
UDOBNOST
TRAJNOST**

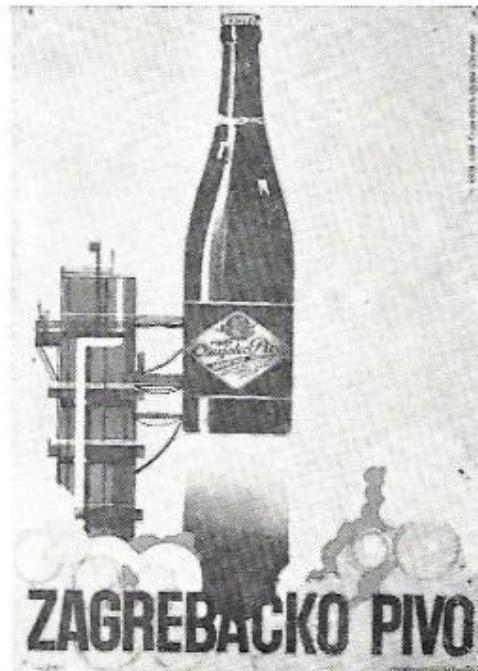
TVORNICA TRIKOTAŽE

P R O I Z V O D I:

Dječju, žensku i mušku vunenu
i sintetičku trikotažu po
najnižim cijenama.

**Z a g r e b a č k a p i v o v a r a
i t v o r n i c a s l a d a**
Z A G R E B

Zagrebačka pivovara i tvornica slada Zagreb nastavlja tradiciju snabdjevanja Đakovštine bogatim assortimanom i kvalitetom piva.

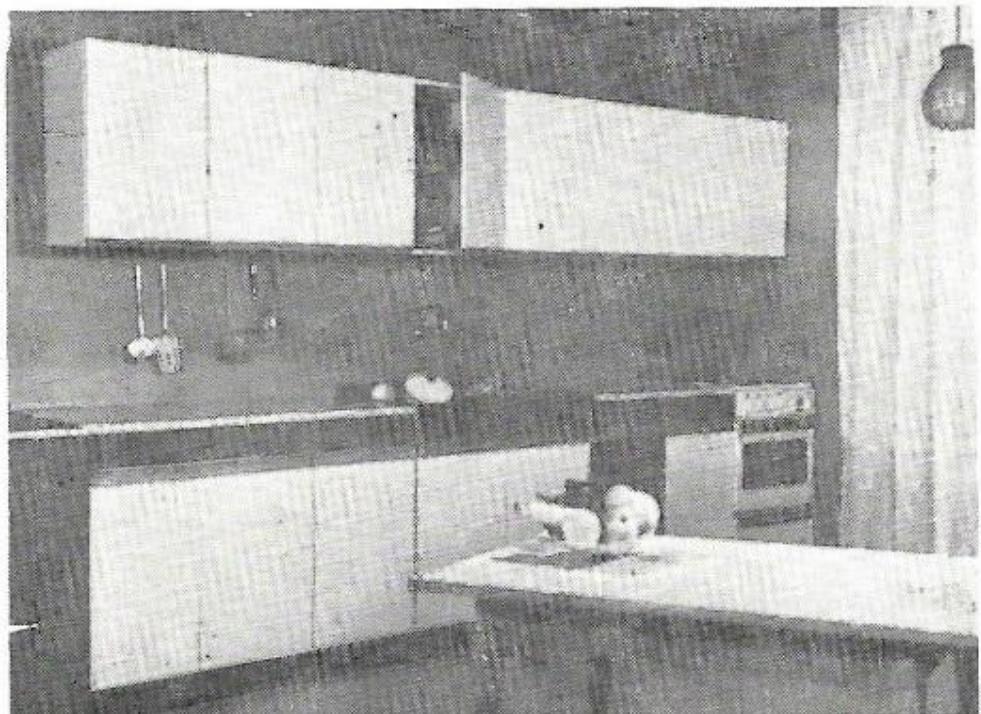
Kapacitet 1,300.000 hl piva godišnje, najsuvremeniji uređaji, jedna od najmodernijih pivovara u Evropi — garantiraju u svako doba dovoljne količine kvalitetnog i svježeg piva svim potrošačima.

Degustacija piva, bogata zakuska, pjesma i plcs uz nastup ansambla »Tamburica«, karakterizirali su svečanost otvaranja i početka rada predstavništva i skladišta Zagrebačke pivovare i tvornice slada Zagreb u Đakovu.

Za Vaš dom kuhinja

„S. Geli“

ĐAKOVO

»METEOR«

Tvornica kemijskih proizvoda ĐAKOVО

Tvornica kemijskih proizvoda »Meteor« iz Đakova pored svojih proizvoda paste za obuću »Ideal«, parket paste »Ideal«, poliš za parke, parafinske svijeće, uljni razrjeđivač, kist — O — čist — sredstvo za skidanje mrlja od uljanih boja, te pranje četaka za bojanje, WC — as — sredstvo za čišćenje WC-a, Flux sredstvo za otčepljivanje začpljenih vodovodnih odvoda, nigure za štednjake, »Ideal« automatik štirak — idealno sredstvo za štirkanje rublja, naročito preporučljiv za sve strojeve za pranje.

Tražite naše proizvode s kojima ćete biti sigurno zadovoljni.

**INA T R G O V I N A
Stovarište Slavonija**

Cijenjeni potrošači uvijek
i u svako vrijeme nudi-
mo kvalitetne proizvode
uz brzu i solidnu uslugu.

AUTOSAOBRAĆAJNO PODUZEĆE - ĐAKOVO

VRŠI:

sve prevozne usluge kao i remontne usluge na svom samostalnom servisu za privatni i društveni sektor.

Obratite se na telefone:

Direktor 327
Komercijala 353
Tehnička služba 339
Servisna radiona 307

Sve usluge vršimo u brzom roku po najpovoljnijim tržnim cijenama. Stavljamo na raspolaganje naše usluge van područja Đakova prevozne djelatnosti preko naših poslovnica po gradovima:

- Osijek, Vukovarska 123 tel. br. 054 51-84
- Novi Sad, Trg Bratstva Jedinstva 13 tel. br. 021 43-141
- Beograd, Admirala Geparda 8/I tel. br. 011 645-239
- Zagreb, Tršćanska 2 tel. br. 041 574-458 571-398
- Sarajevo, Maršala Tita 6/I tel. br. 071 38-494 38-576

Z A N A T O P S K R B A

nabavno prodajna zadružna organizacija - ĐAKOVO

Snabdjeva proizvodno i uslužno zanatstvo sa reprodukcionim materijalom i to:

- vuna domaća i uvozna
- vuneno predivo svih brojeva
- koža i pribor
- anilinske boje i kemikalije
- tekstil
- elektro i vodoinstalaterski materijal

Razvija i unaprijeduje štedno-kreditnu djelatnost zanatlja na području Đakovštine.

svaki dinar

donosi vam 6⁰ KAMATA 0

KOMUNALNA BANKA I ŠTEDIONICA
DAKOVO

- i na vezanu štednju
7% i 7,5% kamata
- koristite usluge naše
mjenjačnice

ŠTEDIŠE,
koristite mogućnost šte-
dnje koju Vam pružamo
preko područnih pošta
**SEMELJCI, GORJANI,
DRENJE, TRNAVA i
LEV. VAROŠ.**

»UNIVERZAL«
KOMUNALNO PODUZEĆE - DAKOV

NAZOROVA ULICA 58 Tel. 255

- izrađuje projekte (nacrte) za stambene i druge objekte;
- izvodi građevinske radove iz oblasti visoko i niskogradnje, te sve betonsko-teracerske i klesarske radove i proizvode uz najpovoljnije uvjete.

Obrtno poduzeće - Đakovo

ima u svom sastavu pogone za gradevinsko zanetstvo, proizvodnju i usluge MEHANIČKO-BRAVARSKO i vodoinstalaterska radnja izvodi sve bravarske radove, gradevinsku bravariju, vodoinstalaterske radove, unutrašnju kanalizaciju i izvodi centralna grijanja za velike objekte i domaćinstva.

LIMARSKA RADNJA preuzima sve poslove gradevinske limarije, izraduje oluke i odvodne cijevi, korita iz pocinčanog lima, dimne cijevi i koljena, te izvodi gromobranske instalacije. Vrši popravak automobila.

STOLARSKO-TAPETARSKA radiona izrađuje i predaje kvalitetni sobni namještaj, ormare, krevete i stolove, a u tapetskoj radionici izrađuje sve vrsti kaučeva, polukaučeva, otomana i madrača. Izrađuje namještaj za trgovine i ugostiteljske objekte i ostale stolarske usluge po želji naručioca.

ELEKTRICARSKO-RADIO i fino mehaničarska radionica preuzima električarske instalacije na svim objektima, izrađuje nisko naponsku mrežu, vrši popravke svih kućanskih aparata, radio aparata i televizora s dostavom u kuću, popravlja i održava pisace i računske strojeve, bicikle, mopede, te šivaće strojeve.

STAKLOREZACKA RADIONA preuzima za ustakljivanje novogradnje, vrši usluge rezanja stakla, izrađuje okvire, prima po narudžbi izrade stakla za kuhinjski i ostali namještaj iz brušenog stakla.

PILANA ima uvijek na skladištu svu rezanu građu, daške, letve i ostalu građu. Vrši usluge rezanja trupaca po zahtjevu naručioca.

PLASTICIA I KOŽNA GALANTERIJA izrađuje sve vrsti kofera, putnih i sportskih torbi, aktovki i školskih torbi, stolnjake iz plastične mase i ostalih proizvoda iz skaja i ostalih plastičnih masa.

U VLASTITOJ TRGOVINI vrši prodaju teške i lagane konfekcije, kratke i pletene robe, obuće i plastične galanterije.

Ljekarna Đakovo Ulica Maršala Tita 16

Posluje svaki dan od 7,30 do 20 sati

Noćna služba za hitne slučajeve svakim danom od 20 do 7,30 sati

Nedjeljom od 20 do 8,00

**GRAFIČKO
PODUZEĆE
ĐAKOVO**

ŠTROSMAJE-
ROV TRG 1

Telefon 317

Vrši sve poslove štam-
panja knjiga, novina,
blokova i obrazaca.

Uvez knjiga, izrada
gumenih štambilja.

Izrađuje kutije iz si-
rove i presvućene ljepenke.

tipografija

.... ĐAKOVAČKOG VINA I KULINA
HAJ HAJ UŽIVAJ !

»Da nam bude lješe, evo do tri čaše,
Ispit ćemo skupa sve u zdravlje naše.«

HARAMBAŠIĆ

POLJOPRIVREDNO INDUSTRIJSKI
KOMBINAT - ĐAKOVO

VINARIJA MANDIĆEVAC

